

Leraars contra leerstofjaarklassen

De Vereniging van Vlaamse Leerkrachten (VVL) wil dat zittenblijven op de basisschool wordt afgeschaft, aldus bericht De Morgen (5/4/2012).¹ Wie in het jaarprogramma bij sommige vakken achterop is geraakt, hoeft dus niet het heel jaar te doubleren. Weg met het inhumane leerstofjaarklassensysteem! We moeten het onderwijs zo goed mogelijk differentiëren, zodat leerlingen het zesjarige curriculum in eigen tempo kunnen doorlopen.

Hollanders kijken daar niet van op, maar er brandt hun wel een waarschuwing op de lippen. In het VVL-plan wordt namelijk niet vermeld of men alle leerlingen naar een bepaald minimumeindniveau wil brengen voordat ze naar het Vlaamse secundair onderwijs mogen overgaan. Evenmin wordt vermeld of men de Vlaamse basisscholier één à twee uitloopjaren wil gunnen als hij (zij) het verlangde eindrepertoire na zes verblijfsjaren nog niet bereikt heeft. Want daar ligt het probleem van het Nederlandse basis-onderwijs: weliswaar is het zittenblijven bij ons nagenoeg afgeschaft, maar na groep 8 stromen vele twaalfjarigen met grote taal- en rekenachterstanden het secundair onderwijs in. We zijn van de regen in de drup gekomen.

De VVL geeft geen antwoord op de fundamentele vraag: willen we alle basisscholieren zonder zittenblijven naar de eindstreep leiden, ook al zullen sommigen daar méér jaren voor nodig hebben, óf willen we hen zo snel mogelijk door het systeem heen jagen, ook al halen ze niet de eindstreep die binnen hun bereik ligt?

Ook in de Nederlandse onderwijspolitiek komt die vraag te weinig aan de orde. Nederlandse scholieren blijven vaker zitten, sombert de Onderwijsinspectie (28/3/2012), maar daarbij wordt 'zittenblijven' wel heel ruim opgevat.² De Inspectie maakt geen onderscheid tussen botte doubling van een heel leerjaar en verfijnde tempodifferentiatie: geconstateerd wordt slechts dat 17% van de basisscholieren langer dan de reguliere acht jaar in het primair onderwijs zitten. Onvermeld blijft in hoeverre dat te wijten is aan verlengd kleuter- (en hoeveel maanden daarmee gemiddeld gemoed zijn). Ook blijft onvermeld in hoeverre de langere verblijfstijd in groep 3 t/m 7 geconcentreerd is, dan wel in een kop- of schakelklas na groep 8. Van de vijftienjarige Nederlandse scholieren zegt 22% (PISA-2009: 27%) één of meer keren te zijn blijven zitten, maar onvermeld blijft in hoeverre, behalve ondoelmatige doubling (grade repetition), ook doelmatige tempodifferentiatie is meegerekend.

Op de werkvloer staan voor- en tegenstanders van het leerstofjaarklassensysteem pal tegenover elkaar. In het Vlaamse tijdschrift *Klasse* (april 2011) wordt tempodifferentiatie bepleit, ook al stelt dat hogere didactische eisen aan de leraren.³ Maar *Knack* (5/4/2012) geeft het woord aan Raf Feys, een vurig voorstander van leerstofjaarklassen.⁴ Ook op de site van *Beter Onderwijs Nederland* hebben de voorstanders van dat systeem de overhand.⁵ Zij beschouwen zittenblijven als een onvermijdelijk bijverschijnsel van een rationele onderwijsopzet. Of zouden zij wel te porren zijn voor tempodifferentiatie in de vorm van bijvoorbeeld een zesjarige variant van het vijfjarige havo-curriculum?⁶

Wes Holleman

weblog onderwijs 11-4-2012

<http://www.onderwijsethiek.nl>

---

¹ <http://www.demorgen.be/dm/nl/1344/Onderwijs/article/detail/1419513/2012/04/05/Leerkrachten-lager-onderwijs-willen-af-van-jaarstructuur.dhtml>

² <http://www.onderwijsinspectie.nl/actueel/nieuwsberichten/nederlandse-scholieren-blijven-vaker-zitten.html>

³ <http://www.klasse.be/archief/zittenblijven-de-pijn-rendeert-niet/>

⁴ <http://www.knack.be/opinie/vrije-tribunes/jaarklassensysteem-is-basis-van-effectief-en-boeiend-onderwijs-talentontwikkeling/opinie-4000077917650.htm>

⁵ <http://www.beteronderwijsnederland.nl/node/8385> (8/4/2012);

<http://www.beteronderwijsnederland.nl/node/8388> (9/4/2012).

⁶ <http://www.trouw.nl/tr/nl/4324/nieuws/article/detail/1101138/2010/04/01/Plan-voor-extra-jaar-vmbo-en-havo-krijgt-gunstig-onthaal.dhtml> (1/4/2010); <http://beteronderwijsnederland.net/node/7196> (7/11/2010);

Praktijkverhalen van vmbo naar havo: good practices (28/3/2012). URL: <http://www.vo-raad.nl/assets/5866>.